

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 20 ต.ค. 2554	ปีที่ 42	ฉบับที่ 14992	หน้า 3
------------------------------	------------------------	-------------	------------------	-----------

เบ๊อะ ชื่อควายคนล้านนา พระบัญชาการตั้งชื่อควายในวิถีชีวิต

อันว่าคนเรานั้นมักมีความสังเกต
สังเกตไม่ว่าจะดูลักษณะสัตว์เลี้ยง ลักษณะ
คนในรอบๆตัวแล้วนำลักษณะเหล่านั้นมาเป็น
เอกลักษณ์เรียกขานจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
อย่างเช่นว่า ควายแม่เบ๊อะ

บ่อยครั้งที่เราไปตามงานทำบุญก๋วย
สลาก หรืองานทานสลากกัตตามวัดวาอารามต่างๆ
ในเมืองล้านนา เรามักจะได้ยินเสียงเรียกขานเจ้า
ของสลากว่า "ศรีทธานาย...ทานก๋วยสลากไปหา
ควายแม่เบ๊อะ มีไหนดอ..." แสดงว่าเจ้าของควาย
แม่เบ๊อะได้ทานก๋วยสลากอุทิศส่วนกุศลไปทอดไป
ถึงวิญญาณของควายแม่เบ๊อะที่ได้ตายลงไปแล้ว
แต่เจ้าของห้วงหาอาลัยที่ควายแม่เบ๊อะได้ช่วยเหลือ
แรงของมันมาทำนาให้เจ้าของได้ข้าวใส่หลอม ใส่
เยี่ยมานานนับหลายปี

คำว่า "เบ๊อะ" สรุปเอาความว่า กว้าง
แบบออกไป อย่างเช่น อ้าซะเหลอะเบ๊อะ คืออ้า
ออกกว้าง

การที่จะเอาคำว่าเบ๊อะมาใช้ชื่อควาย ต้อง
สังเกตที่เขาของมัน จะอ้ากว้างผิปกติกว่าเขาควาย
ทั่วไป

เขาควายแม่เบ๊อะส่วนมากผู้คนนิยมมา
ตัดแต่งแล้วนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างเช่น
ว่า คนที่ชอบยิงนก หรือชอบล่าเหยื่อก็จะตัดแต่ง
เขาควายแม่เบ๊อะมาทำ บอกเฝ้า หรือที่ใส่ดินปืน
หรือดินประสิว หรือใช้เก็บสิ่งที่ต้องการปิดมิดชิด
พ้นจากการเปียกชื้น เพราะเขาควายแม่เบ๊อะใหญ่
ยาวใส่ดินปืนได้มาก หากไปไล่ล่านอกกลางดิน
กึ่งกลางป่าหลายวันดินปืนหรือเฝ้าปืนก็ยังมิใช่ได้
ตลอดเวลา ส่วนคนที่ชอบค้าขายก็นำควายแม่
เบ๊อะมาตัดแต่งเป็นเครื่องเป่าสัญญาณที่เรียกกัน
ว่า เป่าตุตเขาควาย แต่การเป่าตุตเขาควายแม่เบ๊
อะ ต้องเป็นคนที่ปอดใหญ่ลมแรง จึงจะสามารถ
เป่าตุตให้เกิดเสียงได้ดัง ไปไกลบอกสัญญาณว่า
พ่อค้ากำลังนำสินค้ามาขายแล้วน้อหมูเฮา.

ภาพ เขาควายแม่เบ๊อะ แหล่งเรียนรู้
ผะหลูาล้านนา บ้านปารวก ม.6 ต.ดอนแก้ว อ.
แมริม จ.เชียงใหม่

...นิคม พรหมมาเทพย์...